

ODA ROMÂNIEI

Cu prilejul încoronării

de Regina Maria.

Din pretioasa carte „La Românie”, care va fi trimisă în dar suveranilor și sefilor de stat, străini, cu prilejul încoronării Regelui Ferdinand și Reginei Maria, Volumul se bucură de colaborarea suveranei, care a închinat României o Oda. Reproducem în traducere scrierea Reginei.

Tara mea de suflet.

O, Românie, țara mea de suflet, țara bucuriilor și a străduințelor mele.

Ecoul numelui tău, care pentru mine umple văzduhul, ar trebui pare-mi-se, să răsună în toate sufletele, așa cum răsună în al meu.

M'am dat ție; ești scopul meu și nevoia mea de a fi, — bucuriile tale sunt și ale mele cum imi sunt și suferințele. Din marea tău vis mi-am făcut visul meu; onoarea ta e onoarea mea; năzuințele tale, le-am priceput; mi-am pus credința în mărirea ta și vreau cu tine împreună să-i eșim în cale.

Vin de departe, — a fost o vreme când nu eram decât o străină pe pământul tău. Acuma sunt cu totul atât de mult a ta, în cât s'ar părea, că nici odată pașii mei n'au străbătut alte drumuri decât ale tale.

Oare ochii mei albaștrii ar vedea mai limpede, pentru că odinioară au privit alte orizonturi, prin alte meleaguri?

Suferința leaga inimile

mai bine de cât le-ar lega bucuria și oare pentru că am suferit prin tine și pentru tine, te iubesc astăzi atât mult?

Zilele pe care le-am trăit între hotarele tale n'au fost totdeauna zile fericite. Am cunoscut singurătatea în mijlocul mulțimii; am cunoscut jalea de a fi o străină pe un pământ străin și arzătoarea dorință a țigului, am avut-o, — dar cu o putere din zi în zi mai mare, m'ai înălțat de tine.

Farmecul tău e mare și de neînțeles, Românie! Cel care a venit spre tine odată, revine încă și mereu!

Beșugul țărilor tale, fu de multe ori lăudat, ca și munții și cerul și apusul tale de soare, — ca și bogățiile tale pline de fagăduințe și comorile ascunse în pământul tău.

Și-ăș vrea la rândul meu să ridic glasul și să vorbesc despre tine, — despre tine, așa cum te-am simțit, așa cum fusesi când mi-am contopit viața mea cu a ta, dându-ți din inima mea, din sufletul meu, din lacrimile mele.

Iubesc munca tărănilor tai.

La prima întâlnire drumurile tale mi-au părut prea lungi și prea prăfuite; prea dogoritoare

arșița soarelui tău. Mă oboseau zăriile tale nemărginite, pe mine, care veneam din ținuturile ceții. Dorul mă purta către umbră, către cărări ce duc spre lanuri înverzite, către ceruri înourate.

Apoi încetul cu încetul, pe nesimțite, m'ai înfășurat, în vraja ta. Am început să înțeleg și să iubesc nemărginitele tale zări, cărările tale care întretaie scoarța pământului, ducând drept către apusuri de soare, — ca și cum pentru ele n'ar exista alte margini.

Incepui să iubesc încetul cu încetul munca țăranilor tăi, le prețuiam răbdarea și credința lor și dela ei am învățat să binecuvăntez parfumul grâului, care asemenea tămăii, se ridică în amurgul serilor, din pământul încălzit de soare.

Am urcat munții, am străbătut pădurile în care securea nu pătrunsesse încă, am coborât dealungul văilor, am rătăcit prin sate și-am visat visuri mari pe țărmul mării tale.

Tara vesnicilor navalari.

Am cules florile și strugurii tăi; și-am cântat cântecele și mi-am plecat urechea la muzica ta, am pătruns taina coloritului tău, a luminei tale, a pământului tău, — și-am îngăduit clopotelor bisericilor tale, să mă cheme în lăcașul lor sfințit.

Am năzuit să pătrund până în taina sufletului tău, ca să înțeleg mândria și șovăelile tale, ca să înțeleg povestea trecutului tău și a acelora cari și-au fost scumpi — a acelora cari înaintea mea te-au călăuzit.

Adesea ori mi ai pricinuit armărăciuni; toată mânia mea a purces către tine și m'am simțit prinsă în brațele tale, — dar era ca să te iert din nou, cum iertai și tu pe străina, care pentru tine nu mai era o străină.

Încetul cu încetul am priceput cum totdeauna suferințele tale și-au întrecut bucuriile, cum ai fost veșnic durerosă față a vesnicilor năvăliri dușmane, cum fierul și focul te-au pustit rând pe rând, cum ai săngerat sub loviturile atâtor cruzi stăpâni. Și cu toate că erai sfâșiată, chinuită, prigonită, copiii tăi rămăneau cu îndărătnicie, credincioși obiceiurilor lor, datinilor lor, limbii lor, credinței lor și portului lor părit din tată în fiu.

Trainicia rasei.

Hoardele, care te-au călcat în picioare, s'au străduit, să te sugrume și să-ți pustiască pământul, dar trainicia rasei a înfruntat toate vrășmașile, fără să fi putut, vre-o săngerioasă asuprire sau vre-un puloi strein, să-ți sece vloga și să stăpească voința ta de a trăi.

Nebiruții fiii tăi clădeau la loc ceea ce se dărâmasse, însemnau din nou lanurile pustii, mai răbdători decât însăși vremea și mai puternici decât fatalitatea. Sub resemnata lor înfățișare, sub felul de a arăta că se supun relex și durerilor din lumea aceasta, ei îngrămădeau puterea pe care nici o suferință n'o învinge.

Visul de aur.

În anii tinereții mele te-am văzut propășind în belșug și în liniște. Stăpâniți de-atunci te călăuzeau cu înțelepciune și strășnicie către înflorire.

Neatârănarea ta fu recunoscută, numele tău respectat printre popoare, hotarele tale orânduite! Traiai în legături de prietenie cu celelalte țări, bucurându-te în liniște de bogățiile pe care nimic nu părea să le amenințe.

Fuse într'adevăr un răstimp de pace.

Totuși, cu toată aparența mulțumirii materiale și în pofida propășirii la vedere, creștea un vis, în sufletul fiecăruia din copiii tăi, — visul de aur al unei scumpe nădejdi...

Căci aveam dincolo de hotarele muntoase, frați care vorbeau aceeași limbă, se purtau în aceeași porturi și se rugau în aceeași biserici, ca ale noastre, — nu trebuiau oare sfărâmate acele hotare și să ne împreunăm mâinile, de mai multă vreme?

Ziua cea mare.

Acest vis al unirii, pe care generațiile îl moștăneau una dela cealaltă, al cărui ecou răsună în fiecare cântec, ale cărui rădăcini erau înfipte în conștiința fiecăruia, copiii tăi, pe măsură ce-ți visau, mi l'au strecurat în suflet.

Mă făcură să trăiesc în această dorință, până când ajunse să fie și a mea, tot atât de mult cât era a lor, — și adesea ori mă întrebam, care va fi domitorul binecuvântat și înălțat al acestui ideal prea mare, prea luminos, prea minunat, ca să nu mai fie decât o licărire dincolo de pragul zilelor noastre?

Vari! Era mai aproape decât îți bănuiam. Și ne ajunse odată ziua, care pe deasupra lacrimilor și spăimei, ne orbit cu strălucirea ei lumină.

Uniti într'un singur gând.

Și atunci, lăsând la o parte liniștea de până eri, te-ai ridicat, o, Românie, la înălțimea vechii tale dragoste de țară și te-ai asvârțit în cea mai groznică bătălie din câte le-a cunoscut istoria.

Cu sufletul și inima strânsă, te priveam cu îngrijorare, căci simțeam cum îți sunase ceasul și cum vom merge cu ochii legați să înfruntăm fatalitatea,

care ne dădea semnalul cu spada în mână.

Am văzut pe fii tăi alergând dela cele patru colțuri ale țării — venind grămadă, din fiecare casă, din fiecare colibă, să răspundă la chemarea Regelui lor, care pentru a-i mânia și pentru a înfăptui mai bine destinele țării căreia își jertfise viața, n'a șovăit o clipă să-și calce pe inimă.

Și i-am văzut plecând pe toți oamenii aceia, pe toți tinerii, mândria căminelor tale, o Românie, — fiu, soț, tată, frate, părăsind liniștile treburi, jertfind năzuințele personale, dragostile și familiile, uniți într'un singur gând și cu acelaș dor de a lupta până la sfârșit în marea bătălie.

Aiurea pretutindeni în lung și latul lumii viteji își dădeau sângele lor, fără șovăire.

Ai noștri porniră cu flori la pălărie și cântece pe buze; iar noi femeile, noi le întindeam armele, înghițindu-ne plânsul, cu capul sus, cât de sus îl puteam ține, căci din grija pentru ei, ne făcusem, nouă, o grea și strălucită cunună.

Ne chema visul.

Oricât de grea ar fi fost bătălia începută, nu ne ducea oare către scopul visat? Acolo, de parte, ne chema visul pentru care am trăit — un vis strălucitor; bătălia, lupta, moartea se înalță între ei și noi, dar nu ne păsa! Cauza noastră era o cauză sfântă, luptam de partea Dreptului și a Dreptății și nimic nu ne putea opri în loc. Înainte spre victorie!

Am fost sufletul tau.

Într'adevăr, o, Românie, mai mult ca nici odată îți fusesi mână în ceasul acela, precum am fost și sufletul, sufletului tău. Inima ta bătea în mine și sângele tău curgea în vinele mele. Trăiam nădejile tale, mă temeam de temerile tale, sufeream suferințele tale, plângeam lacrimile tale și săngeram prin răniile tale.

Te-am văzut sfâșiată, — apoi urdată, vai! și părăsită, în voia soartei tale. Te-am văzut prăbușindu-te în întunericul nopții, ca să te înalți mai mândră în zorii gloriei. Ți-am văzut fii murind cu miile, cosiți de sabie, de foc, de foame și de boală. Le-am văzut fețele lor înalbite și înspăimântate; le-am văzut răindu-li se rândurile; am văzut pe soldații noștri ajunși schelete, rătăcind ca o turmă gonită de pretutindeni. Liniștilele tale căminuri fură dărâmate — le-am văzut cenușe! Pământul tău, atât de bogat odată, în cotropit, rodul pământului smuls, bogățiile tale subterane mistuite de fiacări, așa încât pământul

și cerul luau înfățișarea unui cupcior imens. Am văzut stricându-se drumurile și podurile și dispărând munca unei întregi generații, ca și cum n'ar fi existat vre odată.

Ți-am văzut femeile rătăcind ca staliile prin fața caselor lor dărâmate, privind cu ochii nebunii drumul pe care nu mai auzeau pașii așteptați — și nu i-au mai auzit nici odată. Le-am văzut ținând cu ochii cadavrul copilului lor, mort de foame, — și ochii erau uscați, căci grozăvia suferințelor prea mari le arsesse lacrimile.

Vremuri de bejenie.

În surghiun pe pământul nostru, ne-am agățat cu desperare de bucata, care ne mai rămăsese încă. Părea că omenirea întreagă ne părăsise cu totul, păream o insulă mică într'un ocean de flăcări; nici un glas prietenos nu răsună de undeva și nici un strigăt de îmbărbătare și nici o mână de ajutor nu ni se întindea!

Desbrăcați de orice, afară de mândria noastră, tremuram în săngerăți în fața unui viitor de nepătruns. Prăbușirea noastră era atât de mare încât ținea mai mult de înfricoșarea viselor urâte, decât de realitate, — totuși sub cenușa iluziilor noastre spulberate și a nădejzilor noastre ștînse, mai palpăia o lumină pe care vrășmașii nu o puteau stinge.

În zilele acelea căzură toate măști și toate mincinoasele înfățișări — fie care om apărău cu fața lui adevărată: singur, acela care știa să se țină pe picioare, rămase în picioare, cel care nu putea, — căzu! Văzui multe expresii, pe deosebite fețe și am învățat multe adevăruri, — amare uneori, alte ori hidoase, câteodată sublime, — totdeauna de neuitat!

Gurile tăcură, pentru că vorbele nu mai aveau rost, ochii încreminură și privirile, deveniră pierdute, toate puterile crescură pentru a îndura ceea ce era cu neputință, pentru a înfrunța ce nu se putea înfrunța, — dar mâinile se împreunau cu atâta tărie încât nimic nu le putea desface.

Un suflet chinuit.

Tu nu mai erai, o, Românie, decât un suflet mare schinguit și chinuit. Durerile tale, cerul, apele, pădurile, și munții tăi tremurau în suferința ta. O simțeam cum tremură și în mine, până în fundul ființei mele, dar pe de-asupra ei, o, țara mea știam că nu vei peri.

Sub cenușa prăbușirii, trăia ființa ta nebiruită și mi se părea că Dumnezeu, el însuși, dăduse în paza mea această flăcără sfântă. Veghiam cu încredere,

cu nădejde și cu dragostea care crescuse încetul cu încetul pentru tine, din vremea când învășasem să mă contopesc cu sufletul tău.

Și când veni ceasul cel mai greu, atunci când orice nădejde părea să se nimicească și când inimile multora n'au mai putut îndura greaua încercare, când nu mai puteai vedea flacăra decât la lumina credinței, am simțit din nou o putere supraomenească ce mă susținea, ca și cum dragostea și credința mea puteau înfăptui minunile la care nimeni nu se mai aștepta.

Eream totuși, pe vremea aceea, umil înghenunchiată, — adevărată mamă îndurerată cu sufletul sfâșiat. Toți copiii mei mă chemau, mă rugau, trăind din dragostea ce le-o dădusem, — tot mai multă, tot mai mare, până când m'am întreat eu însă-mi cu grije, dacă inima mea poate fi atât de largă ca să poată susține sfortărea.

Creștința!... pana va rasari soarele.

Dar acolo departe, dincolo de uoaptea în care trăiam, luptau alții, prietenii și aliații noștri, pentru libertatea lor și a noastră — într'o bătălie desperată și eroică, de care atârna și soarta noastră.

Nu ne mai venea nici o veste — nimic decât un zgomot surd, pe care dușmanii aveau grija să ni-l aducă cât mai desnădăjdit.

Totuși era ceva în mine care simțea cointura norocului și apropierea ceasului suprem, întrezărit prin întunecimea nopții. Presimțeam zori atât de glorioase, încât ochii noștri sunși de atâtea lacrimi nu vor putea îndura strălucirea în clipa când se vor ivi.

Credința, credința, mai presus de orice, să ne păstrăm credința, să nu primim caderea, să ținem piept zi cu zi, ceas cu ceas, până o rasari soarele!

Și nu fu în zadar, o țara mea! Ziua cea mare sosi! Sună ceasul dezdrobirei. Am întâmpinat în genuchi, ziua aceea, care ne găsea înca vii, căci flacăra ce ne luminase saba și pălpânda, nu putu să fie stinsă.

Cum se întampla când treci deodată din întuneric la lumină vie, mă simțeam izbăvită, strivită; niciodată în ceasurile de restriște nu fusesi atât de aproape de moarte, ca în ceasul acesta al victoriei, când se împlinea visul de aur al strămoșilor...

O, Românie, iată-i pe copiii tai laolaltă;

lanțurile le sunt sfărâmate, robia nimicită — și munții nu mai sunt.

Și Dumnezeu ne îngădui nouă, Regelui tău și Reginei tale să-ți

Alba-Iulia

tinutul, trecutul și locuitorii orasului

Studiu istoric de Rubin Patita sen.

fim călăuzele ceasului acestuia și să trăim cu tine această zi supremă, Dumnezeu a poruncit ca numele nostru să fie scris pe cea mai glorioasă pagină a istoriei tale.

Iată ceasul, când nu puteam decât să cădem în genuchi cu toți, lăsând să ne zboare de pe buze marele strigăt de recunoștință, pe care inimile noastre îl trimiteau lui Dumnezeu.

Da! Victoria și dezdrobirea și înfăptuirea!

Dar în cântecele de laudă, care se ridică spre tine Dumnezeu meu, va răsună durerea suferinții noastre, vor răsună glasurile acelora care s'au jertfit pentru cauza noastră și nu mai sunt aci ca să se bucure cu noi.

Dacă, într'adevăr, istoria unui popor se scrie cu sângele copiilor lui, așa s'a întâmplat cu tine România mea! Dintre cei care au perit, câți n'au murit și mai îndurați în clipa, când părea că totul e pierdut pentru noi. Iată pentru ce trebuie să primim acest ceas al victoriei grozave și solemne, cu sufletele umilite și capetele plecate, așa cum se înfățișează bine credinciosul la altar, ca să primească sfânta împărtășanie.

Nu uita inimile cari ti-au slujit drept temelie.

Intreg pământul e acoperit de mormintele acelora care ne-au fost aliați, cum ne este acoperit și al nostru, cu mormintele celor cărora le datorăm libertatea. Nu le uita, o țară mea! Nu uita tinerile vieți jertfite și locurile goale din fiecare cămin. Nu uita sângele care ți-a înroșit câmpiile, pădurile, munții și râurile tale! Nu uita!

Și acum, o țară mea, trebuie să clădim la loc. Temelia e pusă, opera mare a început. Clădește! Clădește! Înălțură orice luptă, ca să ne strângem în acea uniune sacră, pe care am dobândit-o cu sângele nostru și care va fi puterea noastră. Piatra cu piatră, clădește viitorul. Cu încredere și bărbăție, mergi înainte, — dar ca să fie neclintit edificiul pe care îl ridici, nu uita niciodată inimile, — nenumăratele inimile, care ți-au slujit drept temelie.

Imnul Coroanei.

De secol dispărută în noaptea neguroasă,
Tu-azi apari în lume, Coroană măiestrită,
Cu opt regești floroane, însemnate
De glorie, mărire, tărie și onor.

In veci mărire ție,
Coroană triumfală!
Românul te salută
Cu dragoste și fală.

Prin foc ai fost purtată de timp, al
lumei faur,
Intr'un oțel războinic schimbând
lăntic și aur.
Cît soarele de'naltă, lucindă cît și ei,
Trăiască-a ta splendoare vărsată în
oțel.

In veci mărire ție,
Coroană triumfală!
Azi lumea te salută
Cu dragoste și fală.

O! zi solemnă, seară! O! zi de
neuitare!
Vitează România în mândra i ne-
lărnare
Pe sine se'ncoroană cu brațu-i
glorios
Ș'n ochi-i viitorului străluc
rădios.

In veci mărire ție
Coroană triumfală!
Azi cerul te salută
Cu dragoste și fală,

V. Alexandri.

Tinutul orasului

O regiune din cele mai pitorești, fructifere și cu însemnate reminiscențe istorice, își are ca centru acest oraș, care așt prin poziția sa geografică, cît și prin darurile naturii, a cuprins loc de frunte în această țară în toate timpurile. În apropiere de satul Tăuți, este o ruină de cetate; altă ruină de castel este pe stîncă Craivei. Despre ambele ruine se susține în popor, ca aici s'a petrecut înfrîngerea lui „Arghir” și „Ileana” cu meele de aur. În apropiere este Valea-Ampoiului, cu peisajii vrednice de penelul unui pictor, iar munții în partea de cătră Nord cuprind mai multe peșteri și stînci de pe cari ai vedea în mari depărtări, pînă la munții Fagarasului, ai Bargaului și celor din Săcuime. Strîmtori interesante, precum cea dela Galdade-sus și cea din Valea Giogelului și Rîmeșii.

Rîul „Mureș” curge de-alungul hotarului. Avînd ca afluenți mai multe rîulețe, a căror val fac cu puțința, ca de toate părțile cu ușuratețe sa ajungi la Alba-Iulia; și pe Mureș putem ajunge mai în toate ținuturile ardelenice, la Tirnave, la Arieș, Sebeș și chiar pînă la confiniile regatului român.

Geografic zace în lungime dela Ferro 14 grade 15 sec.; lațime de 46 gr. 4 sec. și în înălțime de 223.72 m. dela suprafața mării, iar fortăreața zace cu 25.46 de metri mai sus.

Clima este foarte blîndă. Căldura e dela —4.5 Cels. în Ianuarie, pînă la gradul plus 21.1 C. în luna lui Iulie. Dar peste vară sa ridică căldura adesea și peste 30 de grade.

Munții de cătră Nord scutesc de vînturile răci și stricacioase, așa că în apropierea orașului se produc cei mai dulci struguri, pepeni și cele mai bune poame. Boale epidemice nu sunt; vînturi cu furtuni sunt foarte rari, și ploii cam puțin, cele mai dese obvin în Maiu și Iunie. Deci referințele climatice sunt foarte bune, s'ar recere numai îngrijire pentru o mai buna apă de beut și o mai mare curățenie a srazilor.

De cînd s'a înfișat promenada din piațe (1854) și s'au secut bațiile de prin oras, nici malarie (frigurile) nu se arată ca mai înainte cu 30—40 de ani.

Ce atinge apa de beut, cu puțină cheltuială s'ar putea face un apeduct, căci în hotar sunt multe izvoare cu apă bună, ca de munte.

Trecutul orasului

Dupa Herodot, în teritoriul acesta se afla orașul dacic Tharmis, și acesta dupa ocuparea Daciei prin Traian, a fost baza orașului roman Apulum, devenit capitala a Daciei pentru însemnata sa strategica și ca cel mai comod centru, dar și favorizat prin situație la poalele munților, cu bogăția aurului și a altor metale prețioase. A fost cel mai avut oraș în întreaga Dacia, și despre bunăstarea locuitorilor dau adevărate multe statue și mormintele cu lux înlocmite, cari s'au desgroat și se mai desgroapa pe teritoriul orașului.

Fundamentul fortăreței inca datează de pe vremea împăratului Traian, care a facut cele

dintii întariri de castru militar, așazănd aci legiunea a XIII. „Gemina”.

Inca sub domnia romana a fost mai de multe ori devastat de barbari și iara reînfișat, pînă ce la anul 271 d. Chr. s'a devastat cu totul prin Goți, cari au și pus capat dominațiunii romane din Dacia.

Pîna la venirea Ungurilor, nu se mai știe daca aci s'ar mai fi înfișat alt oraș, însa numele de „Belgrad” arata, ca la ôenirea Slavilor, cari au premers Ungurilor, aci totuși a existat un oraș.

Principele Gyula sau Gyula, se amintește ca ar fi reînfișat cetatea, dîndu-i numele de Gyulafehervár. Botezîndu-se dupa ritul oriental, a primit dela împăratul bizantin diadema, care compune cercul coroanei Ungariei și care a ajuns dupa învingerea lui Gyula al II., împreună cu Ardealul, în posesiunea regelui Stefan.

De aici încolo Alba-Iulia se mai amintește numai ca reședința a episcopului rom. cath., instalat aci prin regele Stefan, și ca loc de convenire a dieței provinciale sub voivodul Ardealului, însa c'a avut fortăreața se știe din decretul mai multor regi ai Ungariei.

Mai mare însemnătate și importanța avu acest oraș sub principii independenți ai Transilvaniei, cari își aveau aci reședința principului, și așa orașul „unicul neîntemeiat de Sași”, a devenit foarte estins: se întindea dela Mureș-put pe platoul din vest-nordul fortăreței, pînă catra satul Micești. Fortăreața era partea principelui (azi reședința episcopescă) și oficiile cele mai înalte ale țarei.

În timpul domniei Principilor independenți, orasul avea viața pîna de mișcări culturale, dispunea de cetațeni avuți, școli înalte, la cari se aduceau profesori vestiți din strainatate, precum a fost Martin Opitz dela care ne-a ramas cîntecul „Zalathna”, și anglișul Isac Bazirius, etc. etc. Cîta pompa se dezvoltă aici sub durata dieței țarei, la cununile principilor sau la primirea trimișilor puterilor straine, noi abia închipui ne putem! Insa de multe ori orașul a ajuns pradat și distrus prin foc; mai întîi la 1277 și 1308 de catra Sași sub conducerea lui Gaan; apoi de Turci la 1434, apoi de Castald la 1552 și de Tatari la 1658.

Aceste dezastre nu fusera în stare a nimici viața splendidă a acestei capitale a țarei, caci se restaura, ducînd în bine și belșug, cît timp au domnit Principii independenți. Dieta cea din urma s'a ținut aci la anul 1703, dupa care și guvernul provincial s'a refugiat la Sibiu.

Cînd Ardealul a ajuns sub domnia casei Habsburg, Alba-Iulia deveni un oraș țara însemnate, caci ramas numai cu reședința episcopului rom. cath. și a episcopului român Atanasiu. Pe cel din urma i scoasera din reședința sa din fortăreața, dupa ce la restaurarea fortăreței îi darinara biserica catedrala zidita de Mihaiu-Viteazul, mutîndu-l cu manastire cu tot în suburbiul Maieri, unde din banii, dați ca desdunare pentru biserica darlmată și pînă reședința, s'a clădit biserica și manastirea Bisulților, acum aflatoare în vecinătatea garei drumului ferat.

Locuitorii orasului.

Dupa ce Ardealul ajunsese sub sceptrul casei domnitoare de Habsburg, Alba-Iulia pierdu caracterul de capitala a țarei, prefăcîndu-se o parte din orașul vechiu în fortăreața, facuta dupa planul cetații din Strassburg. Cealalta parte a orașului, aflatoare pe platoul din dosul fortăreței, din punct de vedere strategic a fost demolata dupa ce proprietarii caselor au fost espropriati și avizați a-și clădi casele în șesul de catra Mureș, unde mai înainte se aflau numai Lipoveni și Maieri, locuitori taxaliști cu locuința în oarecare departare de vechiul oraș.

Nobilimea mai de frunte a emigrat la Aiud și Cluj, pe cari orașe nu dupa mult timp, prin influința sa, le-a maghiarizat, dezbrăcîndu-le de caracterul lor sasesc.

Cu ocazia desfișării orașului vechiu vro 50 de capi de familie nu au voit a primi suma de desdunare și încapaținați, n'au voit a parasi casele ori pe lînga toate admonierile. Atunci se dadu ordin de li-s'au bombardat casele, pierînd ei sub ruinele locuințelor.

Localitatea aceasta e însemnata:

- 1) Ca reședința a mitropolitilor români.
- 2) Ca locul unde s'au tiparit multe carti românești.
- 3) Ca reședința a principelui Mihaiu-Viteazul.
- 4) Ca locul de supliciu al celor trei conducatori ai puterii dela 1784.

Reședința Mitropolitului și manastrea Basulților era în fortăreața, în edificiul acun folosit ca manastrea. În nemijlocita apropiere, în partea de Meaza-zi, lînga poarta lui Carol, cea cu statua equestra.

Sub aceasta se vad 2 ferestere dela o chilie, în care a fost deșinut Horea, înainte de moarte!

Unde se afla pavilionul de locuință al ofițerilor, a fost deșinut Cloșca, iar Crișan sub poarta noua, în apropiere de catedrala rom. cath. În pridvorul acestei catedrale, clădita în mai mare parte de familia Huneadeștilor cu vro 15 ani mai înainte, se afla o placa de metal cu emblemele celor trei țari unite de Mihaiu. Aceasta a fost îndepartata, însa pe plafon și acum sa vede stema Moldovei și a României.

Locul de perzare al celor trei martiri, este promontoriul dela vile din Maieri, în dealul-furcilor, de unde ai o vedere departata, înspre valea Mureșului.

Imnul regal.

Trăiască Regele
In pace și onor,
De țară iubitor,
Șapărător de țară!
Fie domn glorios
Peste noi;
Fie'n veci norocos
La războiu.
O! Doamne sfinte,
Cerește părinte,
Susține cu-a ta mîna
Coroana Română!

Trăiască Patria
Căt soarele cereșe,
Rai dulce românesc,
Ce poartă un mare nume!
Fie'n veci el ferit
De nevoi!
Fie'n veci locuit
De eroi!
O! Doamne sfinte,
Cerește părinte,
Întinde a ta mîna
Pe țara Română!

V. Alexandri.

Ce e de vazut în A.-Iulia?

în cetate.

1. Fortăreața: care o poți încujura într'o jumătate de oră, Șanțurile sunt duple, cam de 20 metri de lăte, înjunțate cu zid clădit de piatră și mai sus cu ciment gros de 4 metri. Are 7 bastioane și 2 porți: a lui Carol și Poarta-nouă.

2. Casa de proviant, care a fost odinioară reședința Mitropolitului roman.

3. Cășările pionerilor și pavilionul locuințelor de ofițeri. Această casă odinioară era locuința cancelarului Pricipatului.

4. Reședința episcopului r. cath. fosta reședința a Principilor transilvani, în a cărei curte s'a prezentat Saciul cu capul lui Andreiu Bathori, înaintea voivodului Mihaiu-Viteazul.

5. Catedrala rom. cath., în care se află sarcophagele Isabelei, alui Zápolya de o parte, iar de cealaltă parte către meaza-zi sarcophagele Huneadeștilor.

6. Gimnaziul rom. cath. Edificiu nou, foarte bine întocmit.

7. Biblioteca diecezei cu institutul astronomie, întemeiate de Ignac Baththányi. Are multe manuscrise vechi și 37.688 de tomuri. Acolo se mai află o colecție bogată de minerale și de monete.

8. Promenada fortăreței cu 2 monumente militare, ridicate în memoria celor căzuți la Simeria și Custozza.

9. Și în fine, cel mai însemnat monument: Biserica de încoronare.

In oras:

1. Cele 4 biserici românești, deșite al caror trecut s'a vorhit la alt loc.
2. Doua mori de farina mînate cu vapor.
3. Uzina electrica.
4. Muzeul orașenesc de antietați întemeiat de societatea arheologia a comitatului Albei-inferioare.
5. Edificiu nou al tribunalului răgesc.
6. Institutul orfelin întemeiat cu bani românești testați de Fridolin Vararean, fost ofițer-comptabil c. r. și repausat în Innsbruck. A dăruit suma de 30,000 de eor.
7. Spitalul orașenesc, cu caracter de publicitate, avînd 15 încăperi.
8. Biserica luterana zidita la anii 1824—1826.
9. Promenada orașenescă situata în mijlocul orașului lînga piața cea mare. Are un chioseu de reduita. Locul pe petrecere al locuitorilor pe timpul de vara. Întemeiat pe la anul 1854 dupa mare lupta cu crișmarii din vecinatate, cari prin departarea locului de trg își vedeau pericolitate interesele lor. În locul chioseului de mai înainte, la anul 1902 s'a edificat reduita de acum.

Regele.

Inaintea oamenilor politici din toate partidele vechi, dintre cari unii pînă în ultimul moment îi aduseseră cele mai grave învinuiri, pe tonul cel mai necuviincios, Regele Ferdinand a apărut și a anunțat că el, mîdiță de Hohenzollerni, a trecut peste orice pentru a încrepe războiul de întregire a României.

Unii se vor fi mirat — se va fi căit cineva? — dar cine cunoaște cât de puțin pe Suvranul rezervat și retras în timiditate sa firească, dar loial și hotărît, capabil de cuvintele cele mai mari și de faptele cele mai înalte, nu va fi simțit nici o uimire. Ferdinand I-ii al României a fost în acel moment pentru toți ceia ce todeauna a fost pentru sine.

Două amintiri. Ședința la Academie. Un membru de dincolo. Prințul moștenitor deatunci ajunge la el. — D-ta de unde ești? — Din Ardeal.

Prințul se oprește un moment, apoi cu hotărîrea în care-și trînge cuvintele pe care le doarește a fi reținute:

— Nu știți cît ne gîndim la d-voastră, noi, cari nu putem vorbi.

Altă dată, dăunazi. Un tînar diplomat imprudent, la audență.

— Măiestrea Voastră să nu uite că s'a născut prinț german.

— Nu uit, dar nu pot uita nici porunca pe care mi-a dat-o originea mea germană: Să fiu

credincios ferii pe care o guvernă și poporului în fruntea căruia stau.

21 Aug. 1916.

N. Jorga.

Aniversarea Regelui.

Regele a împlinit cincizeci de ani. Intre felicitările de rigoare și alături de iubitorile urări ale familiei Sale se ridică azi către Suveran, din partea milionanelor care locuiesc România, un sentiment care nu e cel obisnuit față de acela ce cîrmuiește o țară.

Multe se amestecă în acest sentiment. Sînt mai ales speranțe, drepte și inflăcărâte speranțe, care au urmărit pe rînd cu lumina lor dureros de neastîmpărată tot ce țara aceasta are o situație, un trecut, un nume, și mai cu deosebire s'au oprit asupra Regelui care nu vorbește, care nu poate și nu trebuie să vorbească, să desmintă, să respingă și să tăgăduiască.

Aceste speranțe sînt o frumoasă podoabă pentru o aniversare, dar impun și o grea sarcină.

Căci — trebuie s'o spanem — ele sînt astăzi mai mult decît orice, mai mult, nu numai decît regalitatea, dar decît tot ceia ce o poate încunjuira în afară de iubirea nemărgănită cu care un popor știe să răspundească pe aceia cari l-au înțeles și l-au ajutat în calea sîngeroasă către triumfurile cele mari.

Și față de aceste speranțe pe care nu poate să nu le împărtășească Regele, trebuie să ție seamă de împrejurări pe care nu poate să le înlăture.

Poporul care acleamă azi pe Suveran e dus numai de speranțele sale. La cei cari înțeleg ceva mai mult se adauge la urările către Rege și acel sentiment de profund respect, de pietate emoționată pe care orice inimă trebuie să-l aibă față de o mare tragedie.

Deie Dumnezeu ca regele Ferdinand să fie la capătul acestei tragedii eroul, biruitor pe care-l cer toate aspirațiile sufletului nostru. Și datori suntem cu toții să-l ajutam a fi ceia ce El cel d'întăiu o dorește.

16 Aug. 1916.

N. Jorga.

Vinurile Ardealului.

Sec. „Vinea” din Alba-Iulia a fost clasata „prima” la concursul dela Ghioroc.

Intre alte bogății de Ardealului vinul ocupă, fără'ndoială, loc de frunte. Îndeosebi ținuturile din jurul Alba-Iuliei produc vinuri excelente. Era natural ca să se formeze tocmai în Alba-Iulia o mare societate, care să facă cunoscută chiar și în străinătate aceste vinuri. Această societate „Vinea”-cu un capital de 5 milioane-intenționează să facă acest lucru. Nu de mult (27, 28 August), vinurile expuse la concursul dela Ghioroc (lîngă Arad), care a avut loc odată cu Marele Congres al Podgorenilor, aranjat de Sindicatul Viticol din județul Arad, ale sec. „Vinea” (între cari „Felasca” din 1921) au fost clasate ca primele, iar în anul trecut (Dec.), la concursul din Chisnău, vinurile soc. „Vinea” au fost mai întăiu reliefate, fiind clasificate de Ministerul Agr. cu nota 8-60.

Nu va trece mult și vinurile acestei societăți vor fi cunoscute în întreaga țară, dovedit încă o parte a bogățiilor Ardealului.

Ver.

Înaintari în armata. Din prijelul sarbarilor încoronarii, se vor face noi înaintari în armata.

Grupul vîlajilor. Printre trupele cari vor defila încoronare va fie o unitate care va sta numai din ee mai vieți. Din aceasta ceata voi face parte numai ofițeri cari poart medalia „Mihai Viteazul”.

Serbarile Incoronarii.

Programul definitiv.

Iată programul complet al încoronării, aprobat de suveran:

Ziua I- (Alba-Iulia.)

Ora 9.15 — Descinderea din trenul regal a regelui și reginei principelui și principesei și a familiei regale.

In gara Alba-Iulia se vor găsi: d. președine al consiliului de miniștri, președinții, Corpurilor legiuitoare și d-nii generali care vor escorte călări cortegiul regal, MM. LL. vor fi întâmpinate de primarul orașului cu pâine și sare. Familia regală precum și d. președinte al consiliului d-nii miniștri și d-nii președinți ai Corpurilor legiuitoare vor pleca în automobile la biserica din Alba-Iulia înainte de plecarea MM. LL.

Plecarea cortegiului.

Ora 9.30 — Două plutoane din regimentul de escortă regală, mareșul Curți, regele și regina în trăsura de gală escortați de ofițerii generali, principele și principesa moștenitoare două plutoane din reg. 4 roșiori.

Sesirea cortegiului la biserica din Alba-Iulia.

Persoanele invitate se vor afla în biserică la locurile indicate pe plan. Președintele consiliului, președinții ai Corpurilor legiuitoare vor aștepta pe MM. LL. în pridvorul bisericii. Mitropolitul primat va întâmpina pe MM. LL. la intrarea bisericii, în care va avea loc serviciul divin. La ieșirea din biserică cler și urmași de AA. LL. principele și principesa și toată familia regală, principii străini, capii de misiuni, președintele consiliului, miniștri, președinții Corpurilor legiuitoare și toate persoanele ce au asistat la serviciul religios vor merge către baldachinul așezat în fața clopotniței.

Unde va avea loc încoronarea?

Regele și regina vor lua loc sub baldachin, unde va avea loc încoronarea după care patru crainici așezați în cele patru colțuri ale mulțimei din piața vor citi proclamația către popor. Parlamentarii și invitații cari în timpul serviciului vor sta în aripa stângă a colonadelor (M) vor eși în fața clopotniței și vor lua loc în tribuna (B) din aceeași parte, iar invitații din biserică vor lua loc în cealaltă tribună (A) din fața clopotniței. Regele și regina după terminarea serviciului divin vor merge la apartamentele regale unde depun coroanele.

Ora 12. — Dejun în sala Unirea și în sala Teatrului a persoanelor invitate și ospățul poporului.

Ora 14.30. — Regele va trece trupele în revistă însoțit de regina principele și principesa moștenitoare, urmași de principii români și străini, precum și militarii capi de misiuni și de atașajii militari străini călări.

După aceea regele va primi defilarea în fața tribunelor în care vor lua loc persoanele.

Plecarea trenului regal.

Principii străini, misiunile străine, d-nii miniștri, detașamentele militare, cu drapelul invitații etc, vor părăsi Alba-Iulia după plecarea trenului regal vor sosi însă la București înaintea acestui tren conform itinerariului ce se va comunica ulterior.

Ziua II-a la București.

Ora 10. — Descinderea din trenul regal a MM. LL. Regele și Regina, a A.A. LL. R.R. principele și principesa moștenitor și a familiei regale, în gara Mogoșoaia, unde se vor găsi principii străini capii misiunilor străine consiliul miniștrilor, președinții corpurilor legiuitoare, generalii și drapelul tuturor regimentelor.

Ora 10.15. — Plecarea cortegiului regal de la gara Mogoșoaia, pe sub arcurile de triumf, unde primarul Capitalei în capul consiliului comunal va prezenta M.M. LL. Regelui și Reginei pâine și sarea tradițională. Cortegiul va fi format după cum urmează:

Un escadron din escorta regală, drapelul, M. S. Regele, A. S. R. Principele moștenitor A. S. R. Principele Nicolae Principii străini, capii militari ai misiunilor străine, generali toți călări.

M. S. Regina, A. S. R. Principesa moștenitoare, familia Regală. Principesele străine în trăsuri de gală.

Două plutoane din escorta regală vor închide cortegiul. Pe tot parcursul vor fi înșirate trupe și școalele.

Ora 11.30. — Sosirea la Mitropolie unde se vor găsi, guvernul, miniștri străini, președinții și vicepreședinții Senatului și camerii și biourile, secretarii generali și înalții funcționari ai Statului.

Mitropolitul Primat va întâmpina pe M.M. LL. Regele și Regina la intrarea în biserică.

Ora 13.15. — Formarea și plecarea cortegiului în aceeași ordine ca la sosirea, la Statuia Mihai Viteazul.

Ora 14. — Defilarea cortegiului istoric și primarii din întreaga țară.

Ora 20. — Dineu de gală la Palat.

Ziua III-a la București.

Ora 10. — Recepție la Palat a misiunilor străine.

Ora 11. — Recepție la Palat a corpului diplomatic.

Ora 12. — M.M. LL. Regele și Regina la Arenele Romane primesc omagiul primarilor.

Ora 17. — Recepție la Palat a corpurilor constituite.

Ora 21. — Reprezentație de gală la Teatrul National.

Focuri de artificii în București iluminații și retragere cu torța în București și în toate orașele din țara în cele trei zile ale încoronării.

In ajunul încoronării d. președinte al consiliului de miniștri și d. ministru de război vor depune în Catedra de la Alba-Iulia coroanele regale.

In ziua I-a a încoronării se vor oficia Te-deum-uri la aceiași

pri în toate orașele din țara și la toate bisericile de orice confesiune.

La Ora 10.30 când M.M. LL. vor fi încoronate la Alba-Iulia vor suna toate clopotele la toate bisericile din țara.

In momentul încoronării se vor trage 101 tunuri atât de Alba-Iulia cât și la București precum și în toate reședințele de județ.

La București se va trage 101 tunuri și în ziua II-a în momentul trecerii M.M. LL. Regele și Regina pe sub arcul de triumf. In același moment vor suna toate clopotele bisericilor din Capitala.

3 zile de sarbatoare.

In ziua I-a a încoronării se vor ține la toate școalele precum și la toate cazarmile, cuvântări ocazionale.

La biserică, la serviciul divin ce se va oficia în prima zi se va citi o pastorală a mitropoliților respectivi.

Cu ocazia acestor servicii divine va fi și parada militară.

Toate trei zile de încoronare vor fi zile de sarbatoare.

Școalele și magazinele închise; fabricile nu vor lucra.

Urare Dinastiei

pe anul 1917.

A venit mai au
Nu badea Traian,
Cu apig dușman,
La suflet avau,
La gând nădrăvan,
La luptă viclean,
Și-a făcut din zate
O pustie,ate,
Din mândre orașe
A morții lăceșe,
Sămânță pe drum
Al carelor serum
Și lăsând în vale
Numai vetre goale
Numai pilos și jale
Numai morți pe cale,
Săracii voinici,
Săracii prunci mici,
Săraca femeii
Ce pâng după ei,
Săraca vădane
Și fete orfane.
— Mănați măi, hăi, hăi!

Vă trezim din somn,
Copilași de Domn,
După sfânta lege,
Odrasle de Rege,
Tinere Domnițe,
Neam de împărăție,
Doamnă luminată
Si încununată
Cu miștră coronă,
De mult ce ești bună,
Cunună frumoasă
Căci mult ești nihoasă
Cu cei cari ping
Cu cei cari se fring,
Vă aducem vonă
Ca o veste nouă
Anul care vine
Pe aripi senine
Cu făgăduință
Despre biruință,
Biruință mare
Sfântă răzburare,
Să se facă iară
O singură țară
Să se iudoiască,
Neamul să ni crească
— Mănați măi, hăi, hăi.

Să veniți, acasă
Intr'o zi frumoasă,
Intr' flor bogale
In vechea cetate
De dușmani lasată
Și răsucupărată,
Să vă încununăți
Binecuvântați
Cu cununii străbune,
Ca în zile bune,
Și să fiți voios:
Deplin norocos:
Terii bucurie
Și nouă mândrie
In jur să vă crească
Odrasla domnească;
Să se veselească;
Țara Românească.

Să fie'n ceas bun
Cele a se spun
Și să fie'n plin
Cind zicem: Amin!

N. Jorga.

DIANA TRAZBRANNTWEIN

inavioabil

Original numai cu etichetă DIANA.

Din Manifestul Partidului National

Oricat de mare ne-ar fi durerea, nu poate sa covarseasca convingerile noastre.

Partidul național, nu va lua parte la actul încoronării. Prin cuvântul sau și prin faptul absenței sale, protestează însă cu toată hotărârea în contra tendinței actualului guvern de a prejudicia drepturilor și intereselor națiunii Române și ale provinciilor unite cu vechiul Regat. Actul încoronării Suveranilor Români — și de altfel neînscris în constituția vechiului Regat — în astfel de împrejurări, nu poate fi socotit ca un act de importanță juridică.

Cu nespusa durere sufletească ne vedem constrânși a ne reține de la o serbare, pe care o visa întreg neamul românesc, ca ziua de mântuire din nenorocirea sfașierii în părți a trupului național și din jugul secular al helotismului politic și social.

Anănc îndurerați vedem, cum o seama de oameni obișnuși a stăpâni și a îndruma viața națională după concepțiunea lor mediocră, după interesele lor oligarhice, încurjoară și azi tropetele Tronului, împiedecând să străbata cuvântul adevărului și strălucirea luminii noi, răsărită din suferințele războiului de întregire a neamului, acelu, de unde așteptăm sa se revarse prosperitate pentru întreaga națiune și dreptate pentru toți.

Adânc măhnii vedem, cum cei mai buni fii ai neamului românesc sunt îndepărtați de la actul, care ar trebui sa fie sinteza tuturor străduințelor naționale și cetățenești. Cu adânc regret vedem Coroana de Oțel, sfântă prin suferințele din care s'a faurit, — înconjurată de cei ce și-au pângărit sufletul prin fărdelegile electorale, despoind poporul de drepturile sale cardinale cetățenești, și de năimiții, cari au fost în trecut unelte păcătoase în mâna tuturor împilatorilor străini ai poporului românesc, — în clipa cea sfântă când ea atinge fruntea glorioasă a nostru Rege Ferdinand I. Intemeietorul unității noastre naționale-politice.

Oricat de mare ne-ar fi însă durerea, nu poate sa covarseasca convingerile noastre, cari ne au calauzit în trecut și vrem sa ne calauzeasca și în viitor, în munca atât de necesară pentru sanatoasa întemeiere și buna îndrumare a vieții noastre naționale.

Oricat de contopit ar fi sufletul nostru în zile de bucurie, ca și în cele de suferință, cu sufletul neamului întreg și oricat de mult ar fi el dornic de serbatori înalțătoare pentru sfințirea tradițiilor noastre naționale și întărirea credinței în viitorul fericit al patriei noastre iubite, Partidul național român nu va conlucra prin prezența sa la actul încoronării, lipsit de criteriile bune chibzueli, neputând reabilita pe aceia, cari, în contra voinței naționale se intrud, ca sfințici ai Tronului, — nici nu va cinsti pe aceia, cari prin fraudele lor au necinstit însăși viața neamului și prestigiul Statului nostru românesc.

Ci cu gând curat va căuta sa-și întărească sufletul din amintirea mărețelor fapte din trecut și va dăruia recunoștința tuturor fiilor mari ai Națiunii cari au contribuit, cu devotamentul și sacrificiile lor desinteresate, la întemeierea libertății, neamului românesc.

Absența noastră nu înseamnă slăbirea iubirii noastre către România Mare, înfăptuită cu atâtea jertfe, nici slăbirea simțului nostru către Dinastie. Dimpotrivă, tocmai sentimentele noastre patriotice și dinastice ne

impun datoria de a ridica cuvântul nostru și cu acest prilej împotriva celor, cari au ținut să pângărească și actul acesta unic al Incoronării, monopolizându-l pentru scopurile egoiste ale politicianismului de partid.

Nezguduită rămâne, însă în sufletul nostru, iubirea de Tron și de Patrie, pentru a caror fericită dăinuire și prosperare, nu vom înceta a înalța rugăciuni fierbinți către atotputernicul, ca să mântuiască poporul nostru din cursele tuturor dușmanilor și să deie Regelui nostru biruința asupra potrivnicilor.

Trăiască România Intregită!
Trăiască M.M. LL. Regele și Regina Români!

Urare de Anul Nou Regelui și Reginei Romaniei.

Muri an bătrân,
Bătrân și păgân
Și mincinos foarte,
Mieșind pân la moarte,
Nădejdi fușelând
Credințe sfărâind,
Risipiind silințe,
Stricând biruințe,
Din tovarășii
Făcând vrăsmășii
Și din legătură
Un alt epor de ură . . .

Slavă multă vouă,
Sfântă oaste nouă,
Din dureri veniți
Prin foc lămurii
Pe pături trudite
Și muenșii
Venind mi de mii
De prin pribegii,
Răsăriți de-odată
Ca fața schimbată;
Da răzburători
Și rasplătitori;
Inviați din morți
Ce ați deschis porți,
Porți ale credinții,
Fapte-a' biruinții
In zi luminată
Pe drumul de-acasă!

La Siretiu în fund
Dușmani mulți s'ascund,
La Siretiu pe coaste
E puhoiu de oaste,
La Siretiu în luncă
Dușmanul s'aranca:
La Siretiu departe
E războiu de moarte!
La Siretiu în văi
Stau oștași tăi,
La Siretiu pe mal
Frâng cumplitul val.
Biruința iat-o,
Doamnel ei și-au dat-o!

An nou de la tine
Nu vrem vreun bine;
O lume te vede,
Și nimeni nu-ți crede;
Cu tine începem,
Ce-aduci nu pricepem;
Cu tine traim,
Și nu ne iubim.

Dar din an în an
De orice dușman
Cu Dumnezeu sfântul,
Vi-om păzi pământul,
Vi-om ține moșia
Vi-om cinsti Domnia
Deci Maria Ta
Nu te intrista
Nu plângă de jale
Ochii Doamnei Tale,
Fie'n seninat
Rodul ruminat,
Vocezi, Domnițe,
A Vostre mlădița.

Că pe voi și noi
Crâncenul războiu
Ne face-a fi una
Pentru totdeauna:
Voi unde v'a pus
Domnul cel de sus
Și unde vă ține
Zdrăvina mulțime;
Noi, unde năucim,
Unde străjuim,
Unde străduim,
Unde stăruim,
Ca să fiți în pace
Așa cum vă place,
Să fiți fericiti
Așa cum doriți:
Fie-cărui
După gândul lui
Și fiecei
Pe mama ei,
De-a lungul anilor
In ciuda dușmanilor.
1917.

N. Jorga.

STIRI.

Cu ocazia serbarilor încoronării direcțiunea postelor a pus în circulație timbre comemorative de 5, 25, 50 bani, 1 leu 2, 3 și 6 lei valabile până la 31 Oct.

Principesa moștenitoare Elena a fost numita comandantul Regimentului 9 roșiori.

La 28 Septembrie st. v. s'au implinit opt ani de la urearea pe tron a regelui Ferdinand.

Peste 60.000 de soldați se găsesc adunați pentru praznicul încoronării în Alba-Iulia și jur.

Divizia „Mihai Viteazul”, care va defila la Alba-Iulia în fața Suveranilor, va fi comandata de generalul Șcarșoreanu, deoarat cu ordinul „Mihai Viteazul”.

Se anunța ca la invitația facuta Ungariei de catre guvernul nostru de a participa la încoronare guvernul din Budapesta a raspuns printr'un refus.

Funcționarii dela E. M. S., cei dela C. F. R. corpul didactic, nu vor mai primi spor de sațaria până la votarea statutului funcționarilor publici.

Ministrul de agricultură a cumpărat la Câmpeni în munții Apuseni o instalație industrială, unde va înființa o școală de instruire agricolă.

Se va acorda amnestie pentru delictele de presa și delictele de rebeliune petrecute în 1918 în Ardeal.

Vor fi grațiatii condamnați la 8 luni închisoare.

Se va scoade pedeapsa la jumătate celor condamnați până la un an închisoare. Condamnaților la munca silnică pe viață, li se va reduce condamnarea la 30 de ani. Cei cari sunt condamnați până la 500 lei amenda vor fi erțați.

Pământ taranilor! In aceste momente am înțeles inima poporului român . . . am câștigat convingerea, ca țara țării, țaranul român și toți aceia cari munesc, și cari cu brațul și sângele lor apărâ pământul strămoșesc . . . merita o deosebita rasplatare.

Cu pământ va fi rasplătit taranul roman pentru jertfele aduse pe altarul țării. Va spun eu, Regele nostru eu pelănga rasplata cea mare a izbăvii, care va asigura fiacărui recunoștința neamului, ași câștigat totodata dreptul a stăpâni într-o masura mai largă pământul pentru care ați luptat. Vi se da pământ! Eu, regele vostru, voui fi întâini a da pildă! Sunt cuvintele M. Sale spunea la 22 Martie 1917, pe frontul Moldovei.

„Ne-am unit cu țara, nu eu cicozii din vechiul regat”, — a spus d. Vasile Goldiș la o întrunire din Ardeal.

d-l. I. Maniu, fața de minciunile publicale în unele ziare, despre part. național, în legatura cu încoronarea, comunica, sa 'nu lasam sedusa o nia publică. Sedusa? Neclintita e dragostea noastră fata de part. naționalcaei „convingerile covarseșe”.

Partidul national își va ținea congresul la Alba-Iulia curând după încoronare.

Urania și Urna. Cinema din loce se numește Urania, dar, literile a și i de pe tabla (din becuri electrice) cazând, a ramas numai Urna. S'a și ordonat sa fie luata tabla imediat; pentru liberalii cuvântul e prea deochiat, supara . . . amenința, ca literile de loc de odinioara: Mane—Thecel—Phares.

Numiri. d-l. Sandu, prof. la liceul G. Lazar din Sibiu, a fost încredințat cu conducerea lic. Mihai Viteazul din A.-Iulia, d-l. Mera a fost încredințat cu conducerea școlii civile de teufte din Alba-Iulia.

La școale civile de fetițe din A.-Iulia s'a deschis și clasa a IV-a.

Serbare Scolara în amintirea lui A. Barseanu. In săptămâna aceasta se va oficia un parastas în memoria lui A. Barseanu la biserica din centru, după care va urma, în sale „Urania” o serbare cu următorul

PROGRAM:

1. Corul elevilor dela liceu.
2. Câteva cuvinte despre A. Barseanu de I. Sandu, dir lic.
3. Citire din scrierile lui A. Barseanu, de H. Teulescu.
4. Corul elevilor.

Directiunea școlară.

Libraria si Tipografia „Ardealul” Societate Anonima

Mare asortiment in papetarie. — Carti literare si pedagogice. — Carti si tiparituri scolare si bisericesci. — Recvizitele cele mai bune si ieftine se afla numai la Libraria „Ardealul.”

Tipografia furnizeaza:

tot felul de tiparituri pentru oficii publice si militare, pentru banci si particulari si anume:

Circulare, memorande, vignete, hartii de scrisori si plicuri cu firma, placate, invitari la petreceri, bilete de vizita, bilete de logodna si de cununie, liste de escompt, obligatiuni, registre, bilanturi, prospecte etc.

Alba-Iulia, Piata Mihai Viteazul No. 28.

(Palatul Bancii „Izvorul”)

BCL Cluj / Central University Library Cluj

Singurul loc pentru **Ondularea parului Manicur si Pedicur N-A-D-E-R**, in edificiul hotelului **EUROPA**.

Geza Szegő

NOU BUN SI EFTIN! Stofe de dame in latime dubla **79 lei.** **NOU BUN SI EFTIN!** Stofe de Raglan si Velur, Gloturi, Scherge, Vater e.c. etc. Asortiment bogat de stofe pentru dame si barbati. Mare depozit de corapi pentru dame si barbati. Cile mai setzute preturi.

Magazin de galanterie pentru domni si doamne.

Ne'ntalnim? — Se intelege...
Unde-i vinul cel mai bun?
La Folkend in Europa.
Sa ma crezi, daca ti-o spun.
Loc de chef si voie buna
Unde vrei mai bun m'ai frate...
La Folkend in Europa
Vino, si-ai sa-mi dai dreptate.

Vapreste-ti locuinta numai la **M. SCHÄCHTER** Str. Rosiorilor 6. Modele romanești cele mai frumoase, gobelin si matase. Vapreste locuinte, biserici, usi ferestre si mobile, cu preturile cele mai reduse.

S'a deschis **Tipografia si Libraria „Ardealul”**
Sucursala Alba-Iulia.

VINEA

soc. pe actii pentru comertul de Vinuri si derivatele lor.

Deposit
ALBA-IULIA
Str. Rosiorilor

Cumpara si vinde vinuri in cantitati cat de mari.

Capital
deplin varsat
5 milioane.

„IZVORUL”

institut de credit si economii S. P. A.

Sucursale: **ALBA-IULIA**

Ighiu,
Muras-Uioara,
Teius,
Zlatna.

Face toate operatiunile de banca. Primeste depuneri spre fructificare in conditiunile cele mai favorabile.
Sectie americana.
Sectie de marfuri.

BANCA CENTRALA
PENTRU INDUSTRIE SI COMERT, SUCURSALA
ALBA-IULIA SEDIUL: **CLUJ**

CAPITAL deplin varsat
Lei 50.000.000—

REZERVE Cca
Lei 20.000.000—

FILIALE: Alba-Iulia, Arad,
Brad, Hateg, Sibiu, Turda.

ADRESA TELEGRAFICA
CENTRALA

Telefon No. 68

Tot felul de operatiuni de banca si comerciale.

Fabrica de
tigla
si caramida
TAMBO

Biroul: Str. Plevnei No. 1.
CASELE DR. MARZA.

Telefon 72.

Benzina, Valvolina si Ulei regal Nr. 00

Depozit permanent de benzina si ulei pentru automobile, treeratoare si moare pentru mori — la banca

„IZVORUL” Alba-Iulia.

Pentru sezonul verii
cele mai bune **GHETE**
— sunt ale fabricii —

„TURUL”

Cele mai noi forme. De vanzare la firma „Turul” Alba-Iulia Piata Mihai Viteazul (Tusi). Cea mai mare fabrica din tara. — 150 de sucursale in tara si strainatate.

Societatea Generala Transilvaneana De Comertiu Pe Actii Alba-Iulia
fosta **NANDOR FUCHS**.

Numai in mare pentru comercianti. Mare magazin stabil de textile, coloniale si maruntisuri. Cu preturile cele mai scazute. Serviciul cel mai solid.